

מדינת ישראל

משרד המשפטים

לשכת היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, י"ג תמוז תשפ"ה
09 יולי 2025

מס' מסמך: 004-99-2025-014575
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד
משתתפי הדיון

הנדון: יישום פסק הדין בנושא גיוס בני ישיבות

ביום 6.7.25 התקיים דיון מעקב שמיני בנושא שבנדון בראשות היועצת המשפטית לממשלה, בהשתתפות ראש אכ"א, הפרקליטה הצבאית הראשית, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי), המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי), היועצת המשפטית למערכת הביטחון, היועץ המשפטי של משרד האוצר, ראש חטיבת תכנון ומנהל כוח אדם בצה"ל (רח"ט תומכ"א) וגורמי מקצוע ומשפט נוספים מרשות האוכלוסין, ממשרד המשפטים, האוצר, הביטחון, המשטרה ומצה"ל.

בדיון נדונו הפעולות שמבוצעות על ידי המדינה ליישום פסק הדין בעניין גיוס בני הישיבות, תוך מתן דגש לתכנית הגיוס של הצבא לשנת הגיוס הנוכחית (יולי 25 עד יוני 26) ומאמצי האכיפה ביחס למשתמטים. הכוונה, כמובן, לאוכלוסיית המשתמטים כולה, ולא לבני הציבור החרדי בלבד. הצגת הדברים נדרשה גם לשם גיבוש תצהיר התשובה בבג"ץ 5819/24, בהמשך לצו על-תנאי שניתן.

א. פירוט

לפי נתוני הצבא נכון לחודש פברואר 25, בשנת הגיוס שחלפה (יולי 24 עד יוני 25), גויסו 1,721 חיילים, אשר היו נחשבים כבני הציבור החרדי לפי אמות המידה שהיו קבועות בפרק ג'1 לחוק שירות הביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986. מספר מדויק יימסר על ידי הצבא לאחר קבלת נתונים נדרשים ממשרד החינוך והשלמת הספירה. לפי הערכת צה"ל, המספר יהיה גבוה בכמה מאות מתגייסים.

מספר המתגייסים האמור אינו הולם את צרכי הביטחון, את התחייבויות המדינה ואת ערך השוויון. במסגרת הדיון התייחסו ראש אכ"א וגורמי הצבא לרכיבים המרכזיים בתוכנית הגיוס והגברת האכיפה לשנת הגיוס 2025 שגיבש הצבא, לשם גיוס שוויוני ואחיד:

1. צווי התייצבות - כיום נשלחים צווים לכל מועמד שמגיע לגיל 16.5. עד לסוף חודש יולי 25, יישלחו צווי התייצבות לכלל חבי הגיוס, כ-54,000 צווים. כך תתרוקן מה שמכונה

"הבריכה", וכל מי שהחזיק בידו דחיית שירות לפי פרק ג'1 שפקע יזמן להתייצב במטרה לגייסו.

מועדי ההתייצבות שייקבעו בצווים, ייפרסו לאורך כל שנת הגיוס. צה"ל יעביר התייחסות מפורטת יותר בעניין תכנית פריסת מועדי ההתייצבות לאורך השנה, באופן שעולה בקנה אחד עם צרכי הצבא והגברת אכיפת חובת הגיוס.

2. **הגברת אכיפה** - האכיפה המוגברת תחל בחודש יולי 25, ותיעשה באופן שוויוני ביחס למשתמטים מקרב כלל האוכלוסייה, בדגש על ההיבטים הבאים -

(א) **קיצור משך הזמן עד להוצאת צו לפי סעיף 12 והכרזה על השתמטות** - לשם הפעלת כלי האכיפה בטווחי זמן מהירים יותר, רשויות הגיוס ביצעו התאמות בבדיקות במסגרת התהליך להוצאת צו 12 ולהכרזה על השתמטות, אשר אינן מתחייבות על-פי הוראות החוק. התאמות אלה מובילות לקיצור פרק הזמן בין הקריאה הראשונה להתייצבות ועד להוצאת צו לפי סעיף 12, כך שהוא עומד על כחודשיים וחצי, ולקיצור פרק הזמן בין הקריאה הראשונה להתייצבות ועד להכרזה על השתמטות כך שהוא עומד על כארבעה חודשים.

(ב) **הגברת האכיפה במעברי גבול, במחסומים ובמעצרים מזדמנים** - נמסר עדכון בדבר הגברת התיאום של רשויות הצבא עם רשות האוכלוסין ועם משטרת ישראל בעניינים אלו. ראש אכ"א עדכן על הגברת האכיפה בנתב"ג, במעברי גבול נוספים ובמחסומים בכל הארץ, בשיתוף רשות האוכלוסין ובתיאום עם משטרת ישראל. כן עדכן ראש אכ"א על הידוק התיאום עם משטרת ישראל לעניין מעצרים מזדמנים של משתמטים. אגב זאת, חודדה המדיניות שנקבעה לפיה, על דרך הכלל, משתמטים שיאותרו בעת שיבקשו לעבור במעברי גבול ייעצרו לשם גיוסם, וגובשו עקרונות בדבר אופן הפעלת שיקול הדעת לעניין מעצרים ופעולות אחרות במעברי הגבול.

(ג) **פעולות אכיפה יזומות מוכוונות מודיעין** - כחלק מתכנית האכיפה, יבוצעו באופן תדיר פעולות אכיפה יזומות מוכוונות מודיעין. לעמדת גורמי הצבא, פעולות מסוג זה צפויות להגביר את האפקטיביות של הטיפול במשתמטים ועריקים.

(ד) **תכנית "מתחילים מחדש"** - במהלך חודש ספטמבר, תינתן הזדמנות חד פעמית, קצובה ומוגבלת למשתמטים מקרב כלל האוכלוסייה להתייצב לשירות, תקין מבלי להיעצר. המתייצבים יחלו מייד שירות סדיר ובכפוף להשלמת תקופת שירות תקין של שנה, ועמידה בתנאים נוספים, יומר סעיף האישום וייגזר עליהם עונש מותנה בלבד בגין השתמטותם.

(ה) **גיבוש פתרונות כליאה** - ראש אכ"א עדכן אודות הקיבולת המוגבלת באופן יחסי של מקומות הכליאה במתקני הכליאה הצבאיים, ועל פתרונות הנבחנים בעניין לשם הרחבתה, כחלק מהגברת האכיפה המתוכננת.

לצד האמור לעיל, בהמשך לעמדות העקביות שהושמעו על ידי כלל גורמי המקצוע והמשפט בשיבות המעקב הקודמות, הדגישו משתתפי הישיבה, פעם נוספת, כי לא די באמצעי האכיפה המצויים בידי הצבא לפי הדין הקיים כדי לבצע אכיפה אפקטיבית דיה. ישנה חשיבות רבה להרחבת סל כלי האכיפה, לרבות שלילת ההטבות ממשתמטים, כאמצעי אפקטיבי למילוי שורות

הצבא וחלוקה הוגנת יותר של הנטל. חלופות בעניין זה הוצגו על ידי משרד האוצר במכתבו של הממונה על התקציבים מיום 4.6.25. כמו כן, נעשו פניות בעניין לשר הביטחון לשם קידום עבודה ממשלתית להרחבת סל האכיפה בכלים מנהליים, בלא צורך בחקיקה. לעת הזאת, הנושא טרם קודם.

ב. סיכום היועצת המשפטית לממשלה

היועצת המשפטית לממשלה בירכה על ההתקדמות בגיבוש תכנית הגיוס והאכיפה הצבאית לשנה זו, ועל מדיניות הצבא להגברת מאמצי האכיפה בטווח הזמן המיידי. סוכם כדלקמן:

1. ייקבע דיון מעקב נוסף עד ליום 7.8.25. גורמי הצבא יתבקשו להציג בדיון, בין היתר, את יישומה של תכנית האכיפה, ובכלל זאת את הפעילות במעברי הגבול והפעולות היוזמות, וכן עדכון בעניין נושא היקף מקומות הכליאה שעליו עמד ראש אכ"א.
2. לאור הפערים שעוד נותרו בעניין העברת המידע על מלש"בים ממשרד החינוך לצה"ל, יתקיים דיון נוסף בנושא בראשות המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מינהלי) ובדיון המעקב הבא יוצגו הפתרונות שנמצאו לפערים אלו.
3. סיכום זה יועבר גם ללשכת שר הביטחון, בין היתר בשים לב לחשיבות שעליה עמדו גורמי המקצוע והמשפט לקידום עבודת ממשלה להרחבת סל כלי האכיפה ביחס למשתמטים.
4. לצורך גיבוש תצהיר התשובה:

(א) נדרש כי כלל הגורמים הרלוונטיים יעשו את מירב המאמצים לשם השלמת גיבוש תצהיר התשובה וגורמי צה"ל יעבירו את כלל הנתונים הדרושים. בכלל זאת, פירוט ביחס לפרטי תכנית האכיפה ולעקרונות הבניית שיקול הדעת שגובשו ביחס למשתמטים במעברי הגבול.

(ב) על הצבא להיערך להצגה מפורטת יותר בפני בית המשפט, במעמד צד אחד, של אופי פעולות האכיפה המתוכננות, היקפן ותדירותן.

בברכה,

קרמר

ד"ר יונתן קרמר, עו"ד

עוזר ליועצת המשפטית לממשלה